

Cirkevné dávky a ich právny život na Slovensku a Podkarpatskej Rusi

Predkladaná rigorózna práca si kladie za cieľ postihnúť právny vývoj naturálnych cirkevných dávok, ktorými boli oddávna povinní slovenskí a podkarpatoruskí farníci voči svojim duchovným. Práca sa sústreďí predovšetkým na obdobie od konca 19. storočia do roku 1949. Ložné bolo tradičným inštitútom uhorského obyčajového práva a ako také bolo po vzniku Československej republiky v roku 1918 recipované do československého právneho poriadku. Skúmaný právny inštitút sa kontinuálne adaptoval požiadavkám súdobej právnej praxe, až bol v roku 1949 zrušený komunistickým režimom. Ložné bolo typickým prostriedkom samofinancovania katolíckej cirkvi a evanjelickej cirkvi augsburského vyznania. Nakoľko je súčasné povedomie o ložnom značne obmedzené, autor sa rozhodol odkrývať jednotlivé vrstvy skúmaného právneho inštitútu jednu po druhej, postupujúc od základných informácií po najkomplikovanejšie problémy právnej praxe. Prvá kapitola predkladanej práce je preto venovaná zmienkam o ložnom v početných uhorských cirkevnoprávnych učebniciach. Výklad sa následne presúva do 80. rokov 19. storočia, kedy sa ložnému v dôsledku sporov o jeho právnu povahu dostáva značná pozornosť uhorskej právnickej verejnosti. V ďalšej časti sa autor zaoberá etymológiou slova ložné v latinčine, maďarčine, slovenčine a nemčine. Autor popisuje administratívnu a súdnu prax ložného v Uhorsku, avšak samotným jadrom publikácie je analýza vývoja lektikálneho práva v Československej republike po roku 1918, založená na rozsiahlom pramennom výskume. V poslednej kapitole autor popisuje päť príkladov z dobovej praxe, ktorými ilustruje typické problémy vyvstávajúce pri vyrubovaní a vymáhaní cirkevných dávok v období prvej Československej republiky. Autor záverom vyjadruje názor, že zmena financovania náboženských spoločenstiev môže byť učinaná len v úzkej spolupráci a so súhlasom dotknutých náboženských spoločenstiev.

Kľúčové slová: cirkevné právo, konfesné právo, právne dejiny cirkví, Uhorsko, Československo, Slovensko, Podkarpatská Rus, 19. storočie, 20. storočie, cirkevné dávky, ložné, koblina, rokovina, financovanie cirkví